

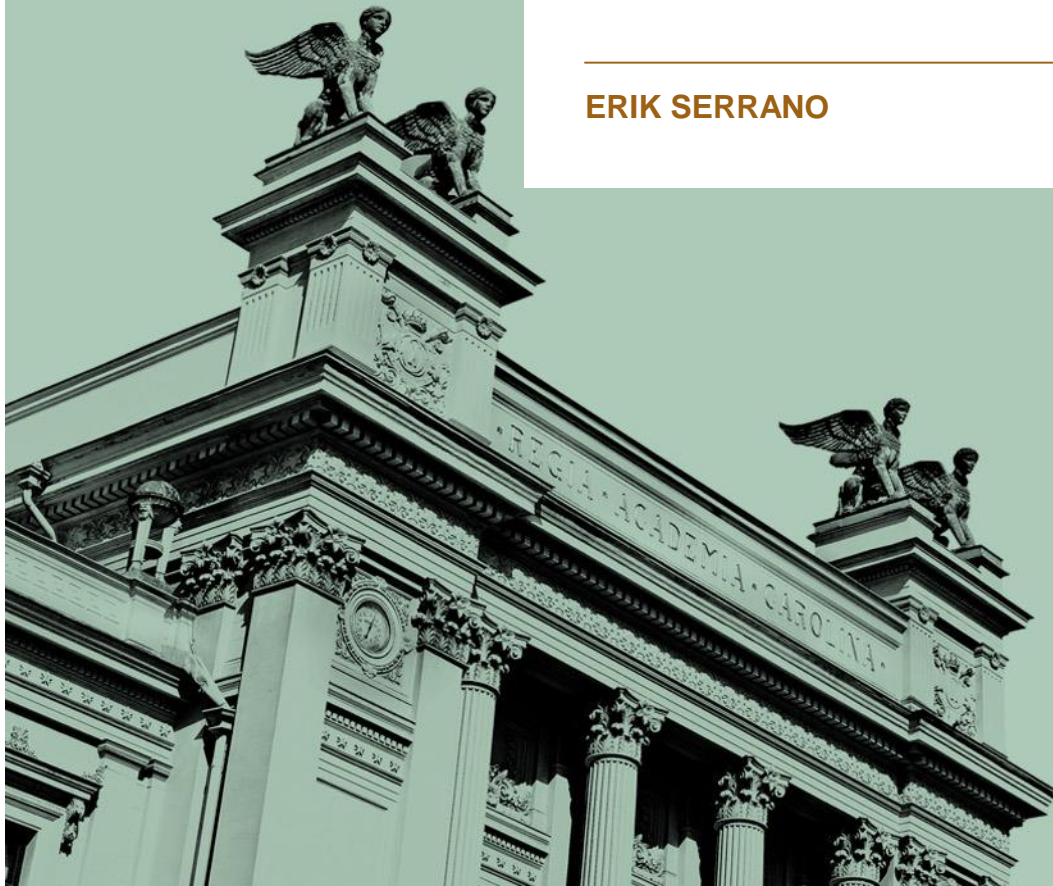

LUNDS
UNIVERSITET

VSMA01 - Mekanik

ERIK SERRANO

Innehåll

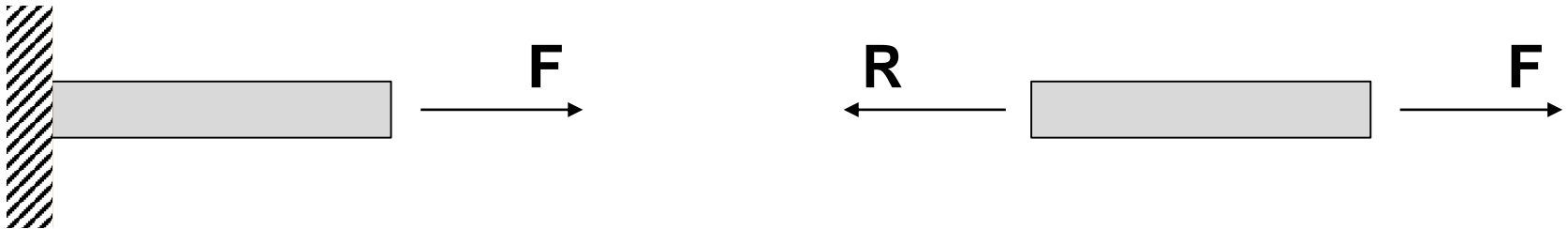
- Krafter – inre och yttre
- Spänning
- Friktion

Yttre krafter

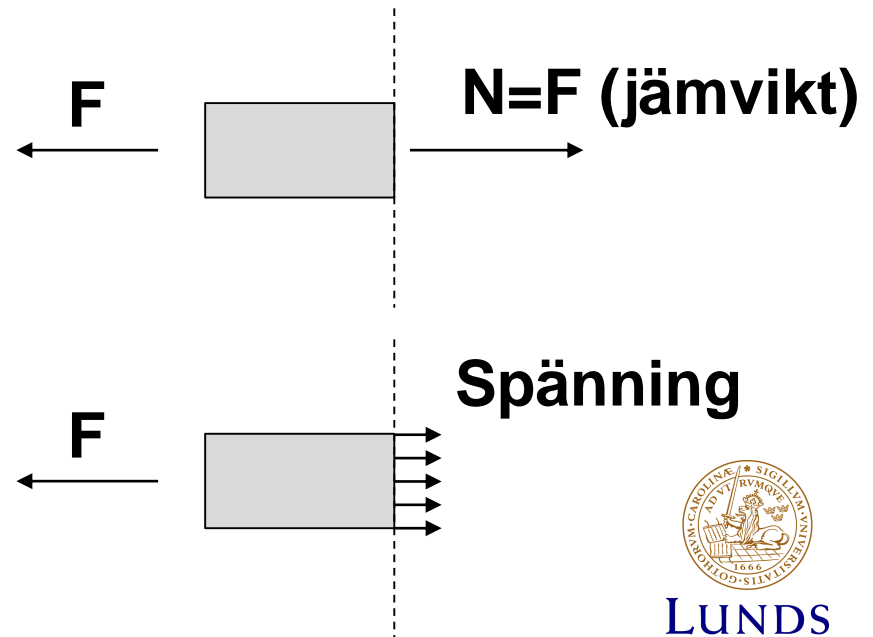
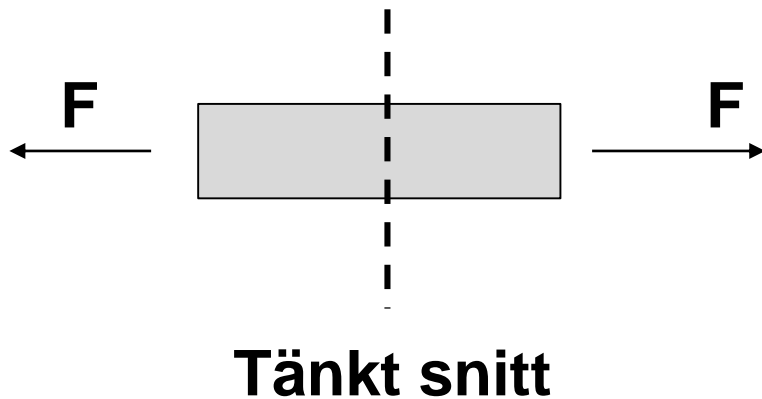
- Yttre krafter är pålagda eller reaktionskrafter:

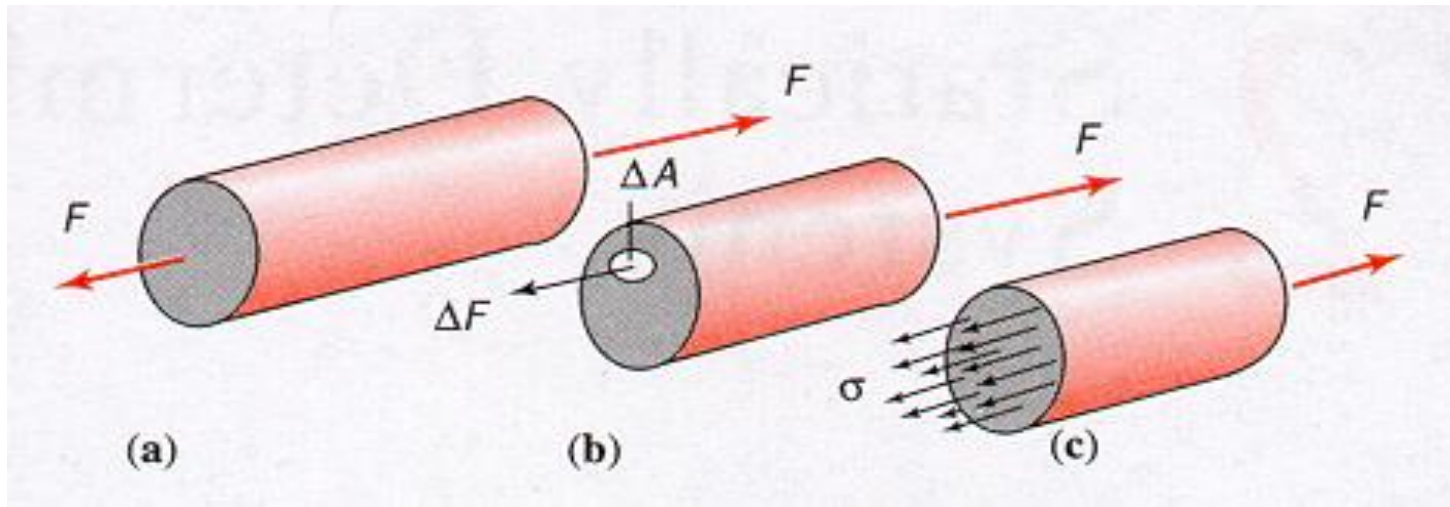
Inre krafter

- Inre krafter kan vara
  - Snittkrafter
  - Spänningar

Normalspänning

Dragen stång:

kraft F

Snitt och friläggning:

$$\sum \Delta F = F$$

$$\sum \Delta A = A$$

Spänning: kraft per
areaenhet i varje punkt

$$\sigma = \frac{\Delta F}{\Delta A}$$

Normalspänning

- Vid konstant (dvs jämnt fördelad) spänning över tvärsnittet:

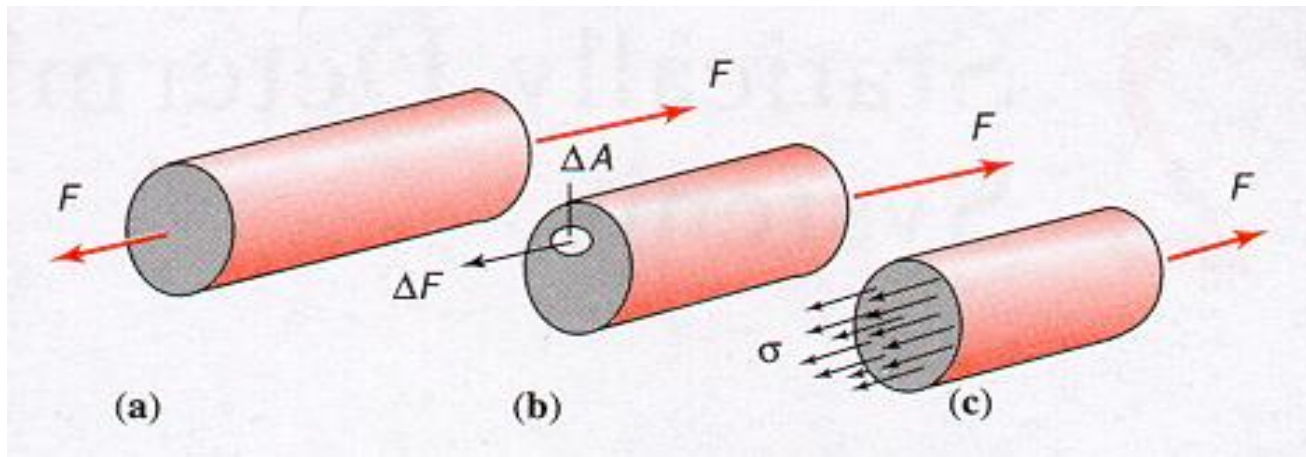
$$F = \sigma \sum \Delta A = \sigma \cdot A \quad \Rightarrow \quad \sigma = \frac{F}{A}$$

Normalspänning

- Medelspänning=kraft per areaenhet:

$$\sigma = \frac{F}{A}$$

Skjuvspänning

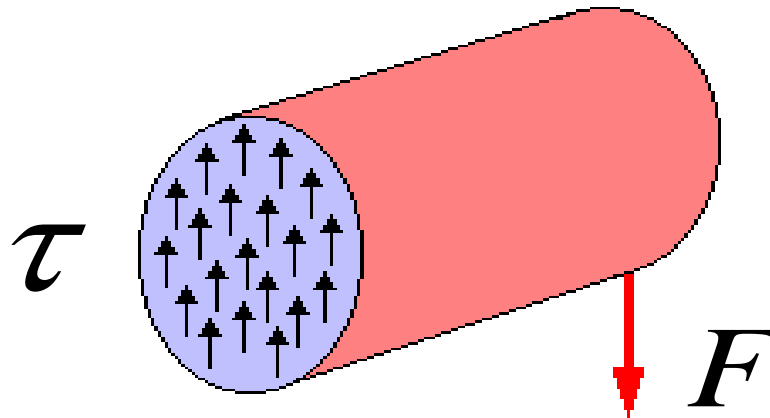

- Definition:

Skjuvspänning i en punkt

$$F = \sum \tau \Delta A$$

Delarea

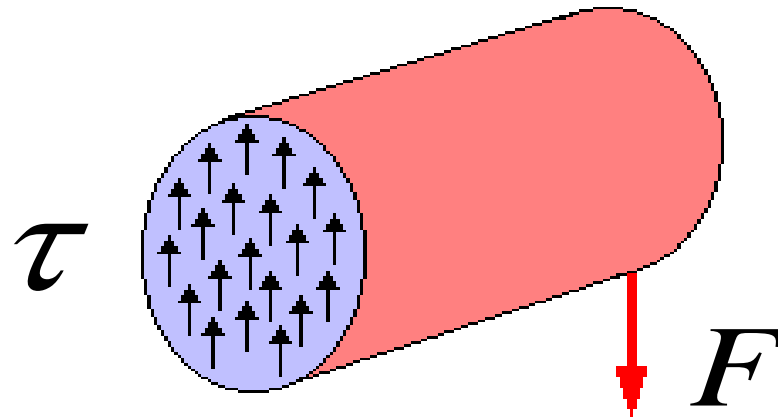

Skjuvspänning

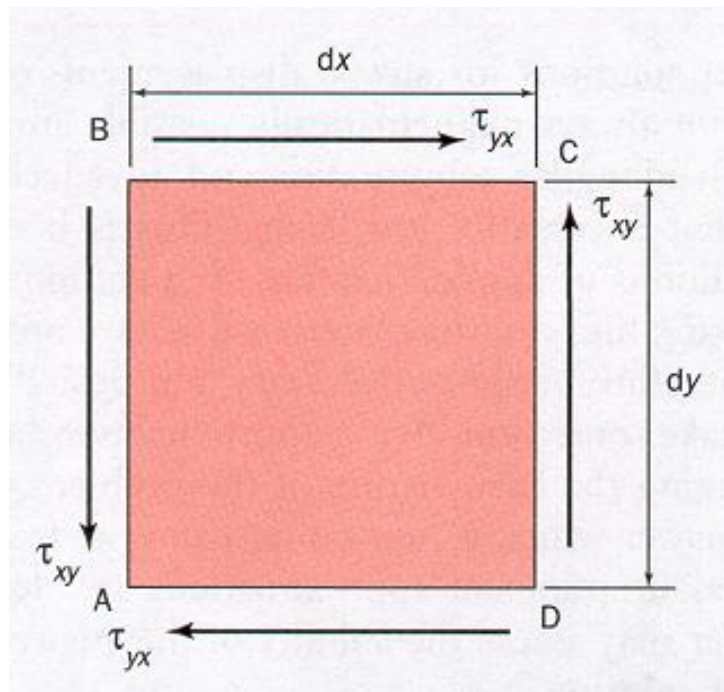
- Medelskjuvspänningen blir då (antag jämnt fördelad över hela tvärsnittet):

$$\tau = \frac{F}{A}$$

Skjuvspänning

- 2D-fallet 2 komponenter: τ_{xy} och τ_{yx}
- Parvis lika skjuvspänningar:

$$2\left(\tau_{xy} \cdot 1 \cdot dy \cdot \frac{dx}{2}\right) - 2\left(\tau_{yx} \cdot 1 \cdot dx \cdot \frac{dy}{2}\right) = 0$$

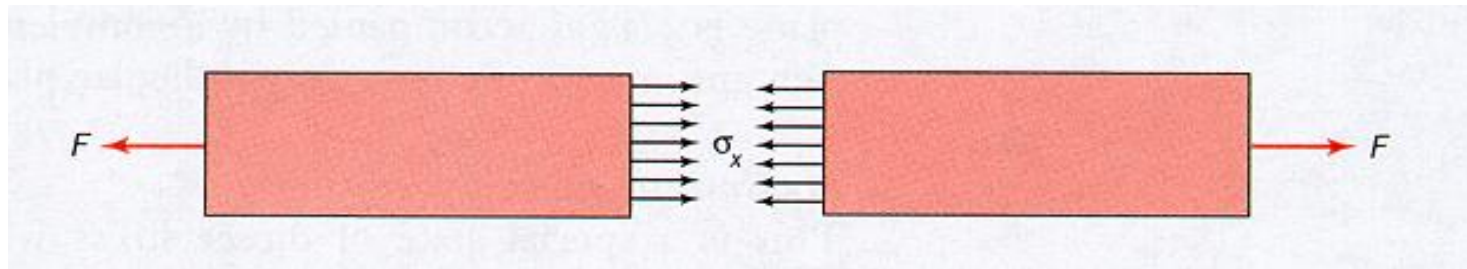
$$\tau_{xy} = \tau_{yx}$$

Exempel: Spänning i en stång

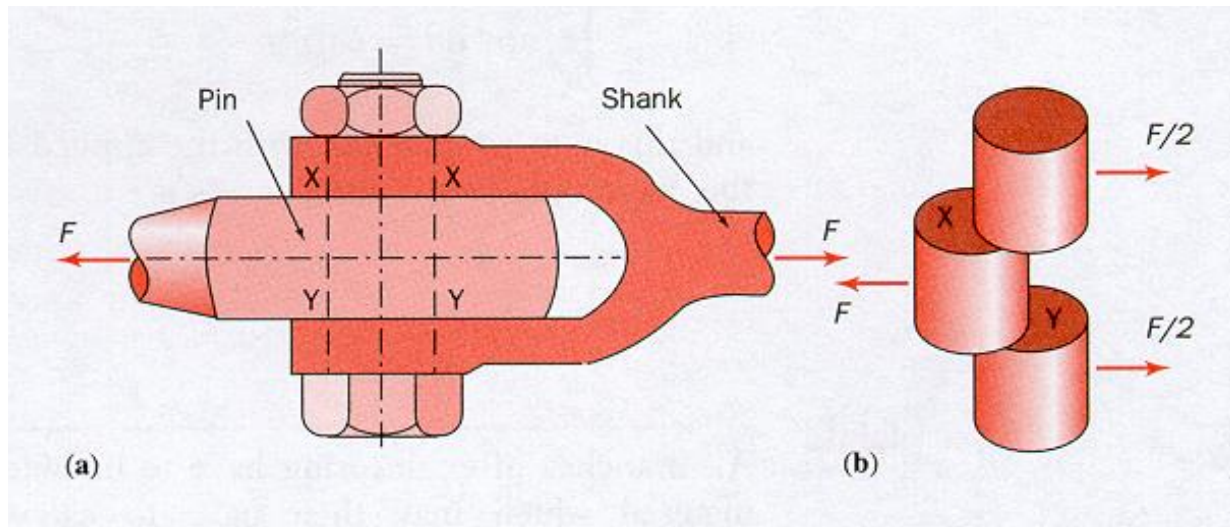
$$\sigma_x = \frac{F}{A}$$

Exempel: Skjuvspänning

$$F = 2\tau A$$

$$\tau = \frac{F}{2A}$$

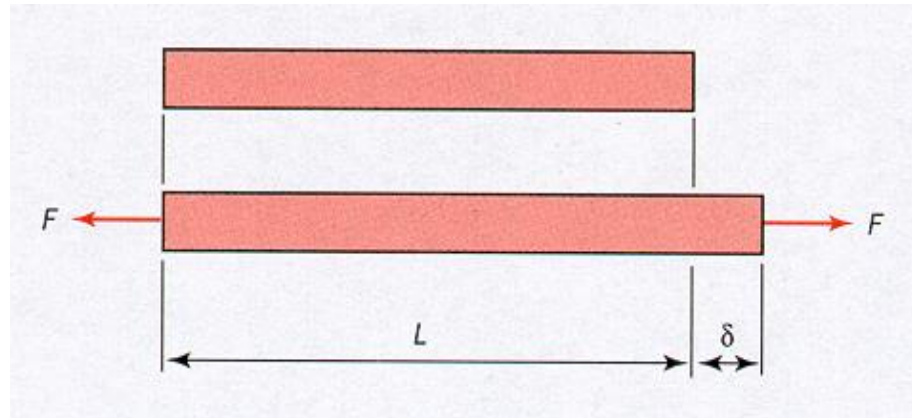

Töjning

- Normaltöjning
  - Förlängning ($\delta > 0$) positivt
  - Medeltöjning:

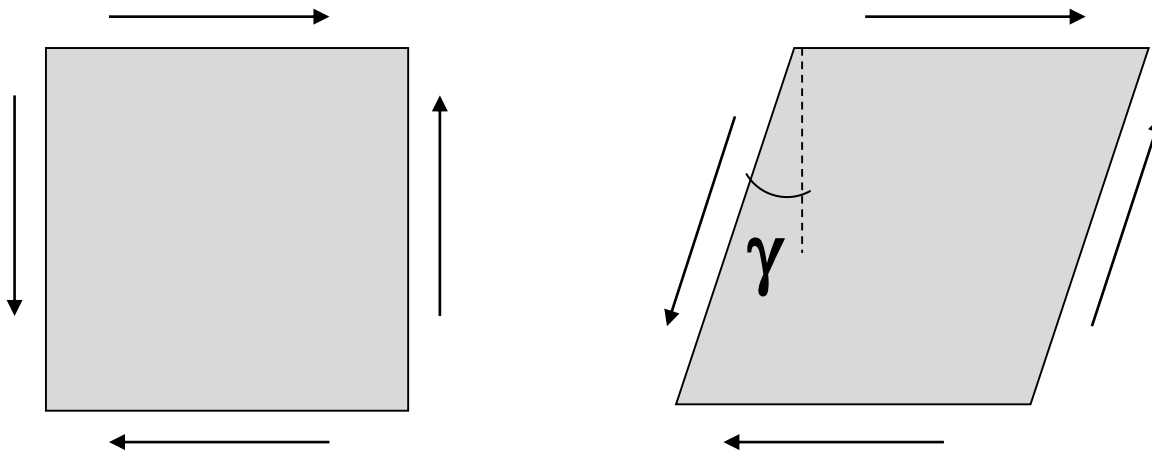
$$\varepsilon = \frac{\delta}{L}$$

Skjuvtöjning

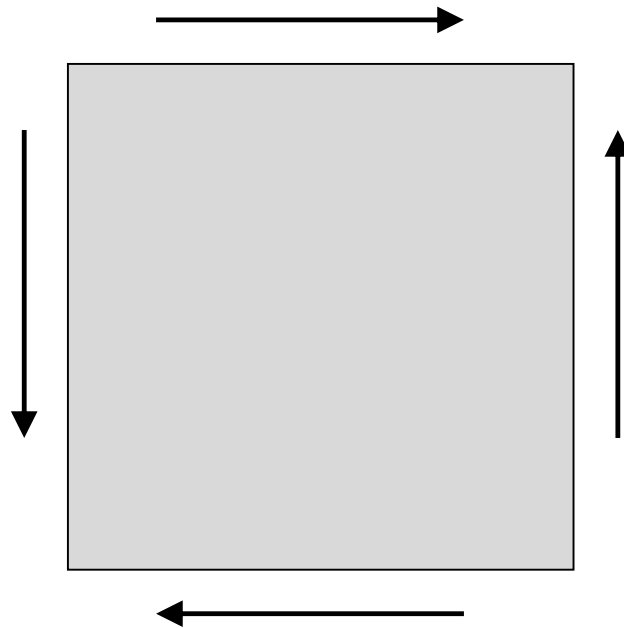

- Definition av skjuvtöjning, γ :

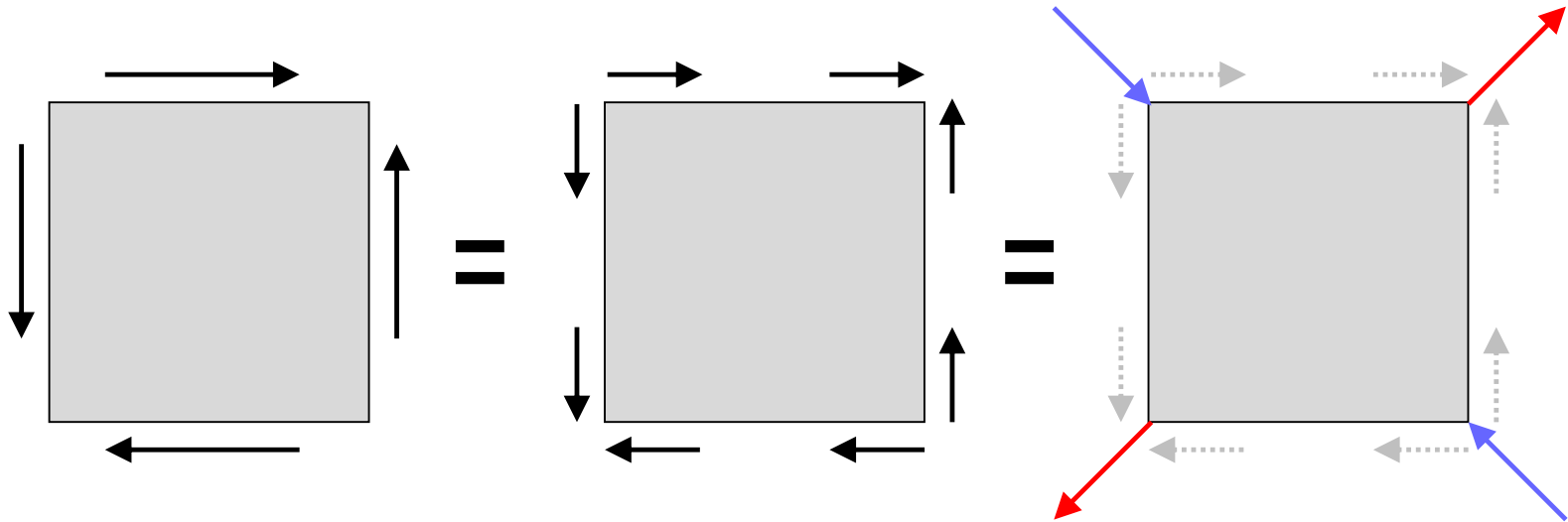
Skjuvspänningar

Skjuvspänningar

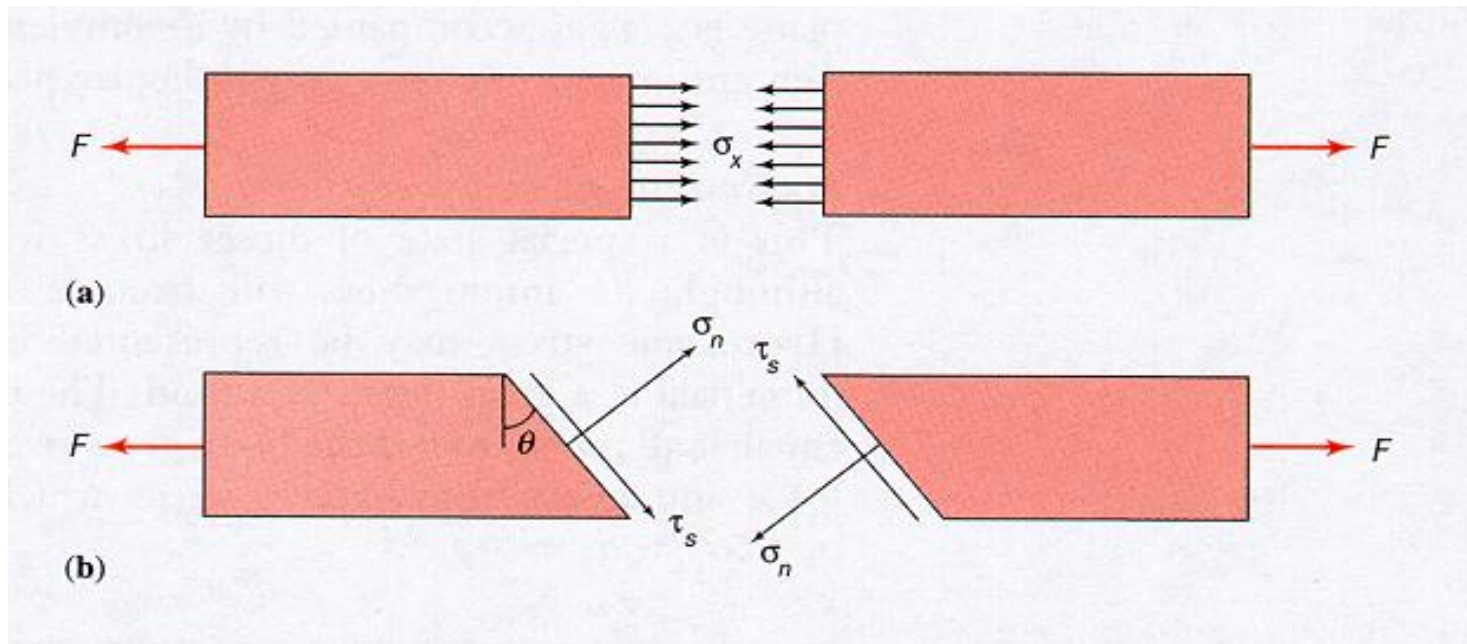

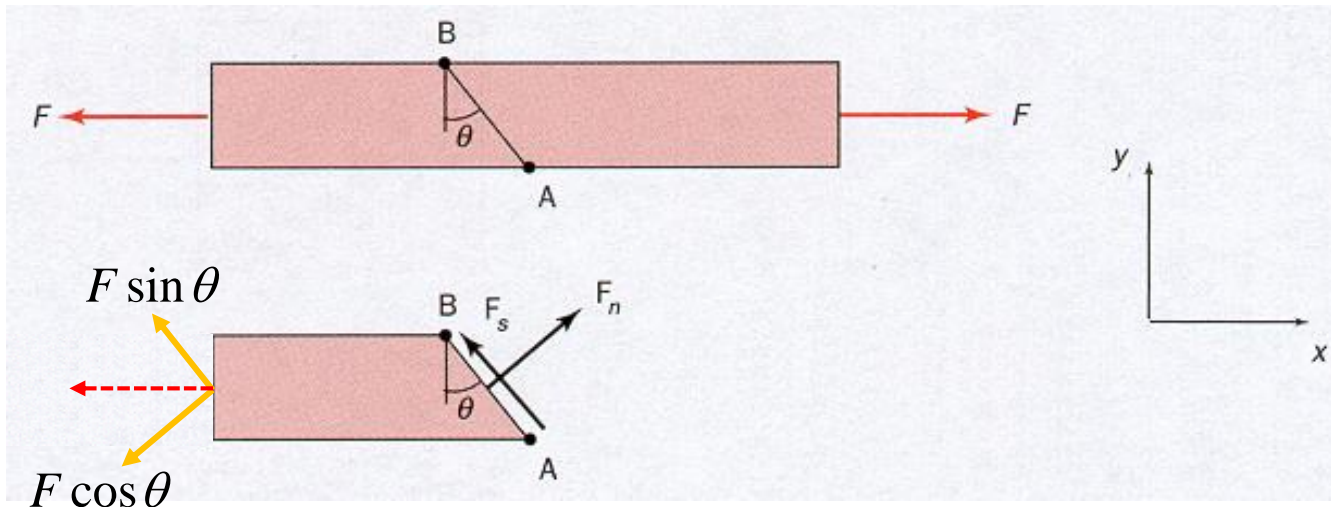

Transformation av spänning

- Dragning av stång

Transformation av spänningar

Jämvikt vinkelrätt snittet

$$F_n - F \cos \theta = 0$$

$$F_n = F \cos \theta$$

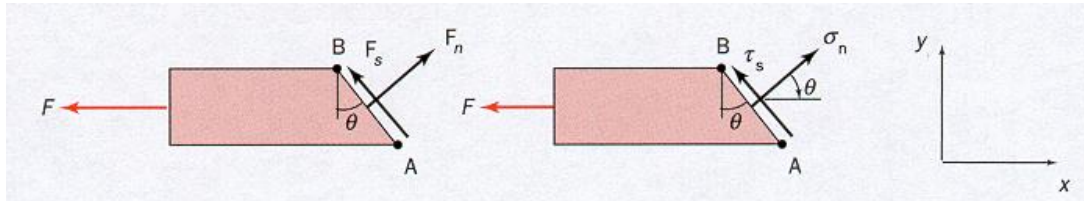
Jämvikt parallellt snittet

$$F_s + F \sin \theta = 0$$

$$F_s = -F \sin \theta$$

Transformation av spänningar

$$F_n = F \cos \theta$$

$$F_s = -F \sin \theta$$

Spänning i x - riktning :

$$\sigma_x = \frac{F}{A}$$

Spänning i normalriktning :

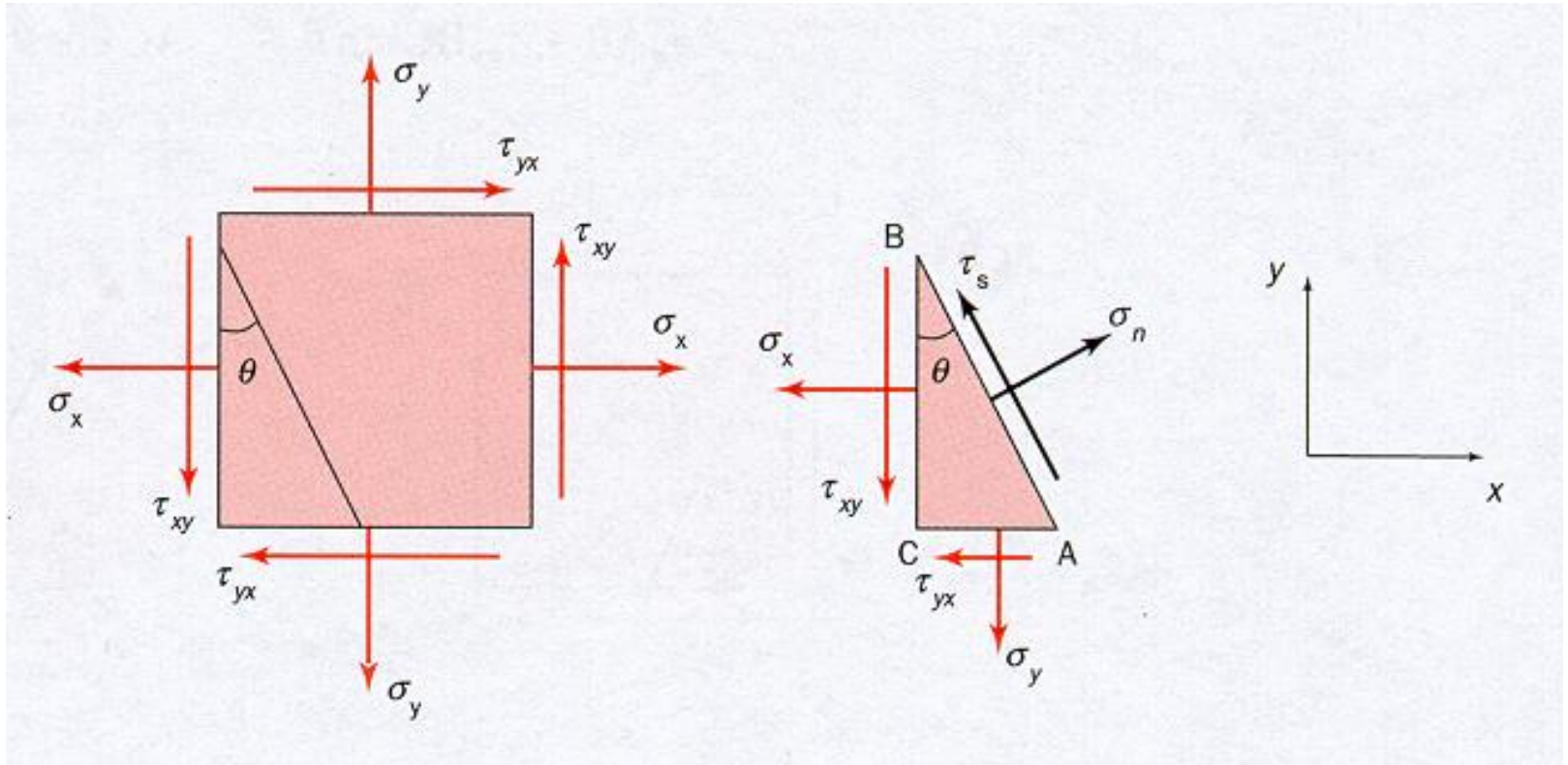
$$\sigma_n = \frac{F_n}{\left(\frac{A}{\cos \theta}\right)} = \frac{F \cos \theta}{\left(\frac{A}{\cos \theta}\right)} = \frac{F}{A} \cos^2 \theta = \sigma_x \cos^2 \theta$$

Spänning i tangenriktning :

$$\tau_s = \frac{F_s}{\left(\frac{A}{\cos \theta}\right)} = \frac{-F \sin \theta}{\left(\frac{A}{\cos \theta}\right)} = -\frac{F}{A} \sin \theta \cos \theta = -\sigma_x \sin \theta \cos \theta$$

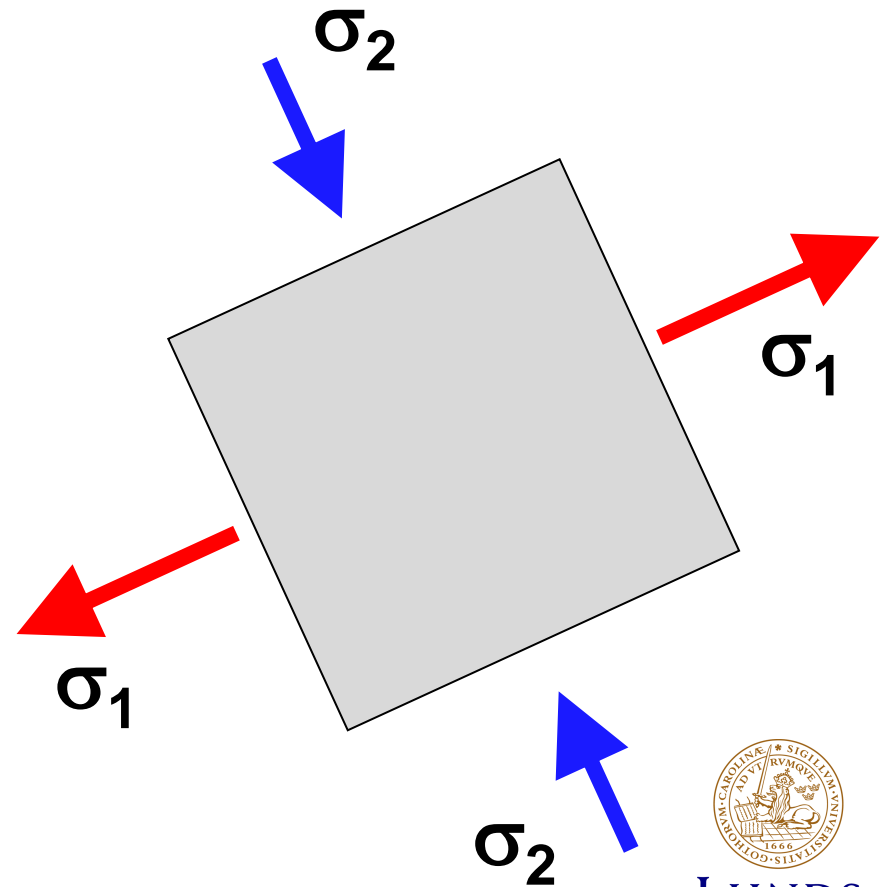
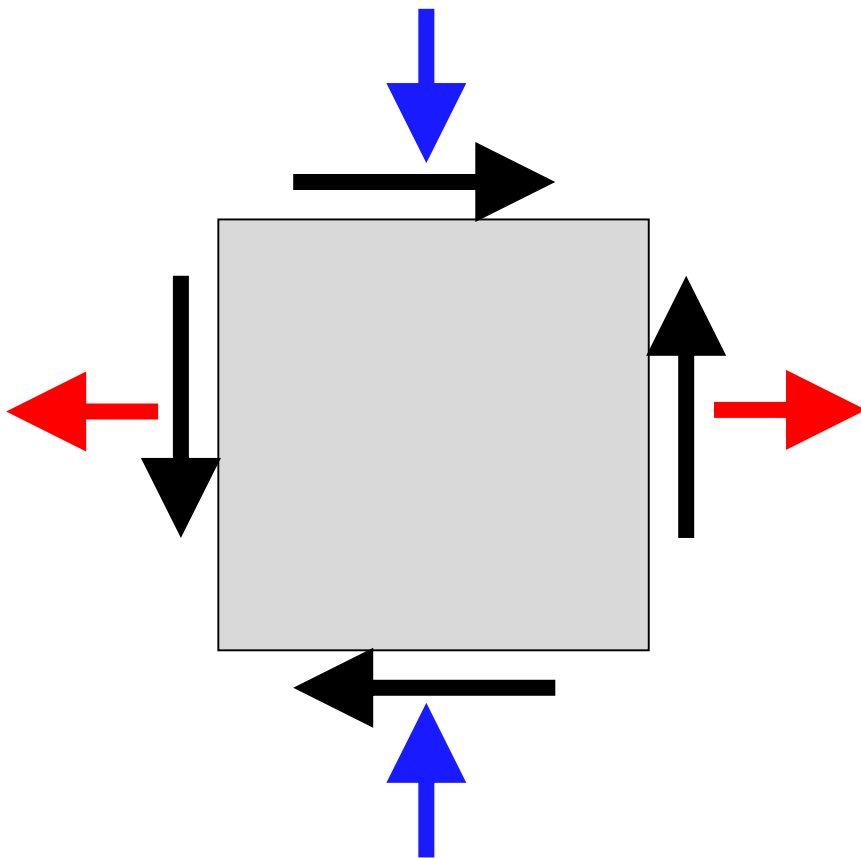

Huvudspänningar

Huvudspänningar

Huvudspänningar

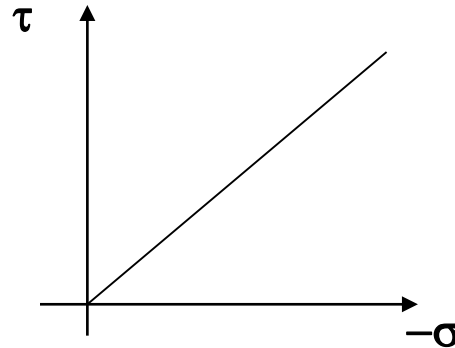
- Huvudspänningar, σ_1 och σ_2
- Ger en bild av ”spänningsflödet uttryckt i drag och tryck”
- σ_1 och σ_2 är vinkelräta
- Programmet ”ForcePAD” som exempel

Friktion

- Antag att kontakten mellan två ytor (kontakt=tryckspänning) kan beskrivas enligt

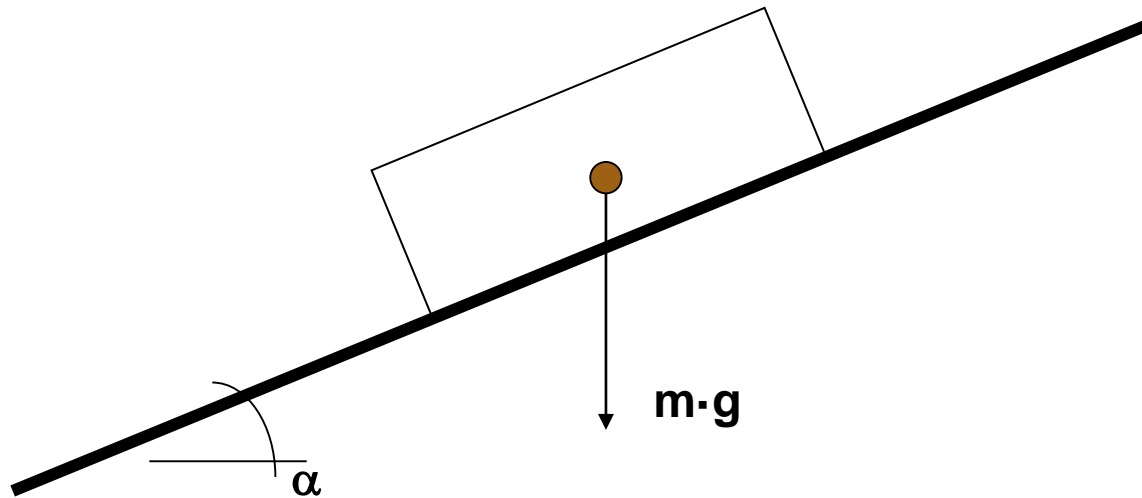

- Möjligt att överföra skjuvspänning

Friktion

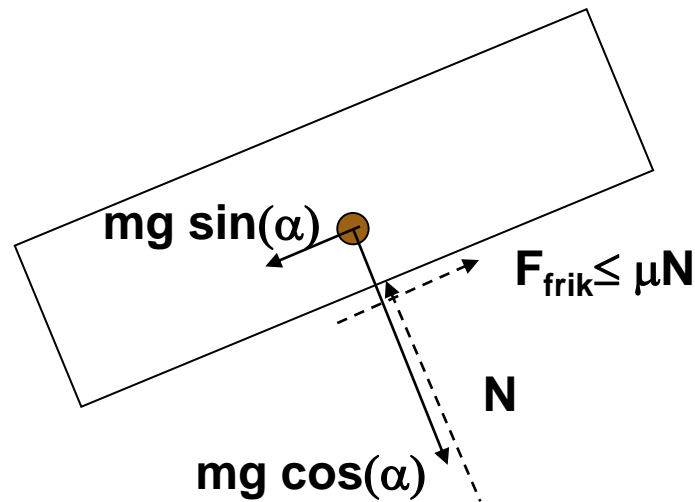

Friktion - Friläggning

Friktion

- μ beror på jämnhet hos de ytor som är i kontakt
  - ytråhet, smörjning ...
- $\mu > 0$ (även >1 !)
- Vid glidning gäller att $F_{\text{frik}} = \mu N$:
$$\begin{aligned} F_{\text{frik}}/N &= \mu = [mg \sin(\alpha)] / [mg \cos(\alpha)] = \\ &= \sin(\alpha) / \cos(\alpha) = \tan(\alpha) \end{aligned}$$
- Friktionskraften oberoende av anliggningsytans storlek!

LUNDS
UNIVERSITET